

DE SPIRAAL

Wij weten allemaal dat er invloeden zijn, die regelmatig terugkomen. Als je kijkt naar b.v. dag en nacht: een regelmaat. Kijk je naar de zonnevlekken, dan blijkt dat die ook met een zekere regelmaat optreden; dat is gemiddeld eens per 3 jaar en dan eens per 7 jaar en nog wat. Het is logisch, dat de meeste verschijnselen in de natuur een zeker ritme hebben. Dat ritme blijft niet altijd gelijk, maar we kunnen toch ook wel zeggen: er is een relatie te vinden in die tussenpozen; zij worden korter of zij halveren voortdurend. Op deze manier krijg je dus de mogelijkheid te spreken over invloeden, die van buitenaf komen en invloeden, die op aarde regeren.

Het denken aan een cyclisch principe is voor de mens zeker zo oud als het hindoeïsme. Zelfs in het Pali (taal bekend uit de vroeg boeddhistische geschriften) hebben belangrijke boeddhisten mooie dingen daarover geschreven. Het denkbeeld b.v. van de wisseling van standen: de priester, de krijgsman, de handelaar en de boer; en van de boer gaat het weer naar de priester enz. Het is nog niet eens zo dom en zo onlogisch als het misschien op het eerste gezicht lijkt. Want een boerenbeschaving of een landbouwbeschaving heeft een enorme afhankelijkheid van de natuur en daardoor een veel grotere lotsverbondenheid. Zo zien we dat boeren priesters voortbrengen. Maar priesters willen de orde van hun god aan de wereld opleggen. Zij hebben dus krijgslieden nodig, maar de krijgslieden hebben niet altijd de priesters nodig. Dan komen er mensen, die aan de behoefte moeten voldoen; dat worden de handelslieden. Tenslotte komen wij weer bij de boeren terecht, die overblijven als de handel failliet is gegaan.

Het is natuurlijk een beetje dwaas om het alleen zo te zien. Er zijn mensen, die hebben geprobeerd die terugkerende verschijnselen vast te leggen. Zij zijn gekomen tot de voorstelling van een spiraal, die zij de Spiraal van de Bewustwording, ook wel de Spiraal van de Historie noemen. Het lijkt, of ik het heb over twee verschillende spiralen, maar dat is niet helemaal waar, want in beide gevallen stel ik alleen maar:

- a. dat bepaalde invloeden weerkeren en wel op punten, die ongeveer gelijk of vergelijkbaar zijn in de historie, of dat persoonlijk is of voor de gehele wereld;
- b. dat daarbij een ontwikkeling plaatsvindt;
- c. dat elke herhaling, dus dicht bij een middelpunt ligt, waarop de beweging, de ontwikkeling op dit vlak van beweging niet verder denkbaar is.

Wat zijn er voor typerende verschijnselen? Denkt u dan maar eens aan de grote dictators, de grote veroveraars. U kunt hen allemaal op een rijtje zetten: Alexander de Grote, Dzjenghis Khan, Napoleon, Karel de Grote zit er ook nog tussen. En dan natuurlijk Hitler. In al die gevallen zien wij, dat die mensen net iets te ver gaan en dat zij door te hoog te grijpen, weer ineen storten, maar dat zij gelijktijdig eigenlijk het einde van een epoque betekenen. Dan kunt u zeggen: dat is geen reële vergelijking. U heeft misschien gelijk. Maar hoe irreëel zij ook moge lijken, indien u de tijdstippen nagaat waarop dergelijke figuren optreden en u doet dat over de gehele wereld, dan zult u zien: er zit een periodiciteit in. Die periodiciteit ligt - indien u de onbelangrijke meerekent - rond de 220, 225 jaar. Rekent u alleen met de grotere, dan zit er meestal een periodiciteit in van bijna 700 jaar: net niet helemaal. Het feit, dat die tussenpozen te noemen zijn, is op zichzelf veelbetekenend.

Als je bij de mens gaat kijken, dan zie je in zijn leven ook precies hetzelfde. Hij begint te leven, komt in bepaalde omstandigheden en hij haalt bepaalde dwaasheden uit. De tijd draait verder, meestal 7 of 8 jaar, soms 9 jaar en dan komt er een soortgelijke mogelijkheid. De mens reageert anders en het verloop is daardoor anders, maar de situatie is gelijk. En daarom zeggen wij ook: het is niet een herhaling, het is geen kringloop, het is een spiraal. Want elke keer, dat dezelfde invloed terugkomt, bestaan de gelijke condities, maar vindt de reactie op een ander niveau plaats. En dat is historisch precies gelijk.

Je kunt daarbij berekenen, dat de tijd tussen de spiralen langzaam terugloopt. In de vroege periode van de grote dictators, waren die er zo eens in de duizend jaar. Ga je verder rekenen en kijk je naar de laatste tijd, dan komen ze drie per dag. Dat is wel een tikje overdreven, maar ik reken de hele kleintjes ook mee. Er is inderdaad een reële tijdsverkorting te zien en dat zult u ook in de spiraal kunnen verwerken, omdat elke wenteling op een hoger niveau gelijktijdig korter in tijd wordt.

Wil je dit alles reëel gaan bekijken - en ik geloof, dat dit voor een mens erg belangrijk is - dan kun je niet uitgaan van het feit: de dingen zijn zo. Je kunt hoogstens zeggen: er zijn vele aanwijzingen, die een dergelijke stelling niet verwerpelijk doen zijn, waardoor zij aanvaardbaar kan worden gemaakt. Maar ja, dat kun je met zoveel dingen doen. Bewijzen is echter iets anders. Wat ik u vanavond ga voorleggen over de periodiciteit en over alle historische geschiedenissen, over de spiraalbeweging, die ook in uw eigen leven is te registreren, moet u dan ook niet zien als de een of andere verklaring van een volledig bewezen waarheid. U moet haar eenvoudig eens bezien als iets wat het overwegen waard is. Dan begin ik met enige voorbeelden:

Overall waar wij de neiging zien om kleine groepen samen te voegen, zodat onderwerping ontstaat, komt gelijktijdig een neiging tot dictatuur; en deze neiging tot dictatuur op haar beurt voert tot oorlog. U zult zeggen: waar wilt u dat vinden? Wel, denk aan Dzejnghis Khan. Ik zou Kublai Khan (kleinzoon van Dzejnghis Khan) evengoed kunnen noemen om in dezelfde buurt te blijven. Wij zien hier een soort woestijnvorst van een betrekkelijk beperkte, maar nogal vechtlustige stam, die kans ziet om andere stammen aan te trekken. Als hij voldoende macht heeft, gaat hij andere stammen onderwerpen, omdat hij meent dat het zijn goed recht is door iedereen erkend te worden. Heeft hij alles in zijn omgeving onderworpen, dan is er geen uitdaging meer, maar hij moet het apparaat, dat hij heeft opgebouwd om zichzelf te handhaven, in beweging blijven houden anders zou het vervallen. Dus begint hij een oorlog. Kublai Khan ging naar China. Dzejnghis Khan ging naar het Zuiden en ook naar Europa. Maar welke kant je ook uitgaat is minder belangrijk dan het feit dat - indien er zo'n omstandigheid is - het aantal verschijnselen vergelijkbaar wordt.

Kijk naar Napoleon. Zolang Napoleon Bonaparte grote moeilijkheden in eigen rijk heeft, maakt hij zich niet zo druk. Pas op het ogenblik, dat zijn veroveringslust ergens wordt afgeremd, doordat hij iedereen van zijn familie al van een troon heeft voorzien en de mogelijkheden om in Duitsland en Oostenrijk wat te bereiken ook al door familierelaties die zijn ontstaan niet prettig liggen, wijkt hij uit naar het Noorden. En daar ligt alleen Rusland, een geïsoleerd gebied, een groot terrein, een uitdaging, waarop hij afstormt. Niet omdat het nu onvermijdelijk is, maar doodgewoon omdat het zo ontzettend aantrekkelijk is om zo'n groot deel van de wereld te onderwerpen, en het zo gemakkelijk lijkt.

Er is een Gefreiter geweest, die precies hetzelfde heeft gedaan. Hij begon met de problemen in eigen rijk op te lossen. Hij begon met de brand daarin te steken.

Napoleon begon met een staatsgreep. Dat gaat allemaal op dezelfde manier. De "goede" man zag kans om bijna iedereen te onderwerpen. Hij had het Europese continent in de holte van zijn hand. En Engeland, nu ja, dat zou tenslotte ook wel gevallen zijn. Maar toen wilde hij meer. Hij wilde Rusland. En in Rusland is hij gevallen.

Er is een absolute parallel te zien. Alleen, kijken wij naar de tijd gedurende welke Napoleon feitelijk heeft geregeerd en zijn veroveringen gemaakt en naar de tijd dat een zekere Adolf Hitler dat heeft gedaan, dan blijkt dat de laatste een veel kortere tijd nodig had om op hetzelfde punt te komen.

Kijken wij naar de massaliteiten, dan zien wij ook vergelijkbare verschijnselen. Napoleon moest beginnen met soldaten die slecht waren uitgerust, die niet goed waren gevoed. Bij Adolf was het precies hetzelfde. Waar je ook kijkt in de wereld, de parallellen blijven bestaan. Wij zien een te zware stadstructuur ontstaan in Rome. Rome wordt te groot, te uitgebreid, te machtig. Op dat ogenblik ontstaat het verval. In die tijd hadden ze net zo goed last van jeugbenden als sommige grote steden nu. Er werden rassengeschillen uitgevochten in de straten van Rome en de wachten moesten daar ingrijpen. Het is zelfs bekend, dat men enkele keren de pretorianen heeft nodig gehad om een dergelijk geval tot rust te brengen. Dat doet mij denken aan de Ver. Staten waar men ook op een gegeven ogenblik troepen moest

inzetten, omdat de normale machtsapparatuur niet in staat was de opstandigheid van groepen te onderdrukken.

Wij zien tevens ook nog andere dingen. Flatbouw bestond in Rome. En de flatjes droegen weer bij tot - zullen we zeggen - de vervreemding van degenen, die erin moesten wonen. Die mensen werden allemaal een klein beetje getikt.

Verder kregen ze brood en spelen. Tegenwoordig is het Feijenoord, vroeger waren het de gladiatoren. Er werden toneelvoorstellingen gegeven in de openlucht waar men gratis heen kon. Tegenwoordig heb je de televisie; je betaalt er iets voor, maar in verhouding ook niet veel. De parallel is er. Maar de stadscultuur gaat aan zichzelf ten onder, omdat zij een onregeerbaarheid veroorzaakt, aangezien er een te groot verschil in denken ontstaat. Ik neem dit nu als voorbeeld. Wij hadden ook andere kunnen nemen.

Zo is Babylon tenslotte ook ondergegaan. Niet omdat het werd veroverd door de Perzen, maar omdat het in zichzelf zozeer verdeeld was, dat men de Perzen binnenhaalde als bevrijders. In welk oostelijk land is dat ook eens gebeurd?

Een stadscultuur heeft de neiging zichzelf te gronde te richten. Maar zij heeft gelijktijdig de neiging om veranderingen, een zekere vernieuwing tot stand te brengen. Indien het christendom was uitgedragen op het platteland, had het nooit invloed gekregen. Doordat het in bepaalde - voor die tijd zeer grote en belangrijke - steden (zoals Antiochië en zeker ook Rome) vaste voet wist te krijgen, kreeg het de aanhang, die het nodig had. Het kreeg die aanhang natuurlijk van de onderdrukten, maar daarnaast van wat je de salon-christenen zou kunnen noemen, de hogere standen die vonden dat zij progressief waren, als ze christenen werden. En zoals sommige salon-communisten hebben zij heel vaak ook de consequenties getrokken van hun geloof. Het is een aantasting van een bestaand systeem, als er een zodanige bevolkingsagglomeratie ontstaat, dat het niet meer mogelijk is daarin een zekere gelijkheid van handelen en denken te handhaven.

U zult zeggen: wat heeft dat met periodiciteit te doen? Gaat u maar eens kijken in de geschiedenis. U zult steeds weer zien, dat stadstaten aan zichzelf ten onder gaan. En dan moogt u - wat mij betreft - evengoed grijpen naar perioden van 1000, 2000 v. Chr. als naar deze moderne tijd. U zult zien, dat de veranderingen, die zich ontwikkelen uit dergelijke in verval verkerende staten ook weer zeer belangrijk zijn; en dat zij vaak een hele volgende periode beheersen, niet meer vanuit het oude gezagsstandpunt, maar eigenlijk vanuit een vernieuwing die is ontstaan.

Neem het rijk van de Grote Karel. Er was een rijk opgebouwd, dat veel christenen bevatte. Karel de Grote was de man, die het christendom wilde uitbreiden. Hierdoor vervreemde hij zich van zijn krijgsheren. Dat was dan ook de oorzaak dat zijn zonen, verkeerd geraden door mensen die helemaal niet zoveel voor het christendom voelden, elkaar gingen bestrijden. Maar hij had ook monnikenorden mogelijk gemaakt. Hij had de monniken kloosters gegeven en vooral: hij had hun een taak gegeven n.l. scholing. Voor die tijd bestond die in Noord Europa zeker niet in een dergelijke omvang. Zo zou men kunnen zeggen, dat Karel de Grote met het stichten van kloosters eigenlijk de gehele ontwikkeling naar de steden én de ontwikkeling van de gewone bevolking heeft vastgelegd voor bijna 500 jaar. En dat is natuurlijk interessant.

Ik zou dit spel van vergelijkingen kunnen voortzetten tot in het oneindige. Maar als u zelf eer goed geschiedenisboek neemt (objectieve geschiedenisboeken bestaan er niet, leest u dus verschillende subjectieve naast elkaar), dan komt u zelf tot de ontdekking dat deze parallellen te trekken zijn. Niet alleen dat zij vergelijkbare feiten doen opdoemen in verschillende tijden, maar ook dat er een zekere sequentie, een volgorde is. Die sequentie nu is de spiraal, waarover wij spreken. De Spiraal van de Historie, de Spiraal van de Tijd.

Maar een gewoon mens heeft hetzelfde. Hij heeft ook de neiging om alles te herhalen en dan anders uit te werken. Elke mens komt in een zekere periode tot wat je een hoogtepunt kunt noemen. Een hoogtepunt van overtuiging, van denken, van activiteit. Zodra dat punt is bereikt, is hij geneigd zichzelf te overladen met problemen. Die overlading met problemen veroorzaakt een verflauwing; de activiteit valt weg, het denken wordt schaarser en meer eenvormig. En dan krijgen wij een periode, waarin je je op een andere manier gaat aanpassen. Maar wat je hebt geleerd in de eerste periode tot aan dat hoogtepunt blijft wel degelijk een rol spelen in het volgende leven. De basis, die je nu hebt opgebouwd, is het punt van uitgang

voor de volgende periode. En zo gaat dat door. Dan kun je zien dat iemand van b.v. gelovig ongelovig wordt, want elk geloof houdt het ongelooft in.

Ongeloof is over het algemeen weer niet bevredigend, zeker niet voor iemand met een geloofsachtergrond en men grijpt naar b.v. het occultisme of naar de mystiek. Van daaruit krijgen wij dan een periode van wild zoeken, die eindigt met het aanvaarden van een systeem. Zodra het systeem is geaccepteerd, krijgen wij weer een herhaling van dezelfde reeks perioden: het zoeken naar kennis, het vergroten van eigen activiteiten .... en dan breekt het weer af. En zo zien we meestal als het goed is dat de mens ofwel terugkeert tot een geloofsvorm, zonder daaraan sterk gebonden te zijn maar eerder als een uitdrukking van zijn innerlijk, dan wel de mens, die zelfstandig, onafhankelijk van groepen zijn eigen weg gaat op mystiek of op occult terrein.

Dit is een van de vele voorbeelden, die je kunt geven voor de spiraalbeweging in het menselijk leven: de herhaling van gebeurtenissen. Als je probeert dit in een kosmisch plan in te passen, dan kan dat alleen als je zegt: Er is een vlak van mogelijkheden, waarin je je beweegt. Omdat je gehele denken wordt begrensd door dit vlak van erkende mogelijkheden, zal elke bereiking en elke reactie binnen dit vlak blijven. Al het andere wordt immers niet erkend of verworpen op het ogenblik, dat het gehele vlak zelf a.h.w. vervuld is. Vanaf dit ogenblik kan ik niet meer verder in de gebruikelijke richting van streven. Ik moet dus komen tot een verdieping. Ik kan dan verder gaan als mens of als geest, maar dan begin ik met een nieuwe spiraal. Men zeg dan dat deze een tegengerichte en zich uitbreidende spiraal is en dat men het punt "tijd" identiek mag stellen met bereiking en begin. Het is maar dat u het weet. De ruimte is niet belangrijk. De situatie van de kosmos hebben wij ook meermalen besproken.

U heeft te maken met beweging en ruimte. De structuur van de ruimte is niet overal precies dezelfde. Er zijn zelfs vervuilde buurten, buurten waar het tamelijk zindelijk en buurten waar het erg onevenwichtig is. In een van die buurten leeft toevallig de zon met n.l. haar kinderen, haar planeten. Dat wil zeggen, dat je regelmatig tijdens die reis door de ruimte wisselende omstandigheden ondergaat. De omstandigheden zijn wisselend omdat ook de eigen positie van de zon en haar planeten t.a.v. het middelpunt van het Melkwegstelsel, waartoe zij behoort, zich wijzigt en daarmee ook de relatie die mogelijk is tussen de kern en de buitenkant waar de zon zich beweegt. Al die invloeden zouden dus kunnen worden gezien als iets dat voortkomt uit beweging in ruimte plus tijd in ruimte. Tijd, omdat de beweging tijd vergt. Beweging, omdat de verandering van plaats in zekere zin bepalend is voor de verandering van invloeden. En dan kunnen wij zeggen: Plaats betekent een meetbare beïnvloeding. Een erkenning van tijd betekent de mogelijkheid om een volgende beïnvloeding te constateren, voordat hij werkelijkheid wordt.

Als het onweert, zijn de meeste mensen bang. Voordat het onweer er is, zijn ze meestal rusteloos. Na het onweer zijn ze wat mat, maar herwinnen heel snel hun veerkracht en hebben dan een gevoel van welbehagen.

Wat is een onweer? Een vergroting van de statische lading tussen aardoppervlak en wolken of iets anders daarboven in de atmosfeer. Het is gewoon een verandering van spanningsverhoudingen en spanningsveld. De aarde is een grote elektromotor, die door de ruimte heen draait met haar magnetisch veld. Zou zij nu werkelijk niet allerlei dingen kunnen opwekken? Op een gegeven ogenblik ontstaat er dus hoe dan ook - we zullen er niet over debatteren, omdat het te ingewikkeld is - een beïnvloeding van dat aardveld, daardoor een lichte verandering van geladenheid. Misschien voor de gehele aarde t.a.v. de ruimte, misschien voor delen van de aarde t.a.v. delen van de atmosfeer. Zodra deze ontstaat, is er een beïnvloeding van alle leven. De reactie van dat leven wijzigt zich. Als de reactie zich wijzigt, zal het verloop der gebeurtenissen in overeenstemming met de reactie verlopen en daardoor te voorspellen zijn, zodra wij de invloed en de daaruit voortvloeiende reactie kunnen voorzien.

Het is eigenlijk net zo iets als statistiek. Indien ik ongeveer zou weten wat er gaat gebeuren (en dan weet ik niet eens wat voor invloeden er zijn), hoe ik mij in de ruimte verplaats, wat de veranderde situatie wordt, dan zou ik er wat mee kunnen doen. En wie is nu degene die dat doet? Dat is de mens, die absoluut niet wetenschappelijk is en toch een soort wetenschap bezit: de astroloog. Als u de astrologie bekijkt, moet u eens proberen de loop van de planeten uit te zetten op cirkels. Dan krijgt u steeds getande lijnen, die naar buiten toe verlopen en dan

weer opnieuw beginnen. Als u het goed bekijkt, krijgt u een symmetrisch patroon van verschillende elkaar kruisende lijnen voor elke planeet een. Gaat u bovendien nog de sterren beelden aanbrengen (de Dierenriem), zoals de astroloog dat doet, dan blijkt, dat u door elke verschuiving een soort kaleidoscopische hergroepering van bestaande waarden krijgt. Ik weet niet, of u die dingen wel eens heeft gezien. Ik meen, dat zij in Frankrijk worden gemaakt. Dat zijn schijven, waarmee je a.h.w. een instant horoscoop kunt maken door verschillende schijffjes op het juiste punt te draaien. De ephemeriden zijn ingebouwd. En als je nu maar de juiste punten afleest, dan heb je de horoscoop klaar. Je hoeft alleen nog maar te noteren.

Iets dergelijks is voor ons natuurlijk niet van belang, als wij spreken over de Spiraal van Tijd of de weerkerende invloeden. Maar het is wel interessant te zien hoe daarbij bepaalde situaties zich steeds herhalen en hoe wij - als we tenminste regel denken - de verschuiving van de sterrenbeelden en ook de lichte verandering in hun structuur zouden kunnen zien als een bepaling van plaats en ruimte. Het is natuurlijk een relatieve bepaling, want je kunt niet zeggen: dat is de werkelijk afgelegde afstand, dat is de werkelijke verschuiving. Er is nog niemand zover in ruimte oriëntatie gekomen, dat hij dat kan doen. Maar we zijn toch wel zover, dat we kunnen zeggen: wanneer de sterren, die nu zo staan op het punt komen, zijn er zoveel jaren (poolsterren) verlopen. Jaren verlopen betekent ook: afstand afgelegd. En op die manier is de astroloog eigenlijk iemand, die misschien onbewust de beweging in ruimte en tijd registreert en daarmee ook de invloeden.

Het punt waar het hier om gaat - daarvan ben ik mij zeer wel bewust - is natuurlijk het feit, of de invloeden nu wel of niet bestaan. Daarvoor is geen bewijs te leveren, behalve misschien één: de historie zelf. De historie van de mensen ontdaan van alle verhalen over heldendaden.

Vaderen des Vaderlands en andere schone dingen en eenvoudig herleid tot fasen van ontwikkeling, wisselingen van cultuur. Je kunt misschien zelfs zover komen, dat je de veranderingen in sociaal gedrag gaat zien. Als je die veranderingen ziet, dan ben je ook al ergens, want dat is één van massaal bewustzijn, anders kan een dergelijke wijziging van habitus, van cultuur niet plaatsvinden. Het resultaat is duidelijk: er wordt op deze manier niet aangetoond dat die krachten er zijn, maar er wordt wel waarschijnlijk gemaakt dat een periodiciteit die de astroloog veronderstelt als deel zijnde van de krachten in het AI in feite aanwezig is.

Nu weet ik, dat er heel veel mensen zijn, die zeggen: wij zijn beter. Wij - en dan kloppen ze op hun borst - beschaafde en ontwikkelde mensen, zijn heel iets anders dan de oermensen, die daar eens orenwapperend rondliepen met stenen knotsen om hun uitverkoren gade een buil te slaan en aan de haren herwaarts te slepen. Nu geef ik toe, tegenwoordig slaan ze niet meer met een knuppel. Dat is dan zo wat het enige. Als je zegt: wij zijn zoveel beter, dan moet je toch eens kijken naar alles wat er nu gebeurt en wat er in het verleden ook is gebeurd. Men kan b.v. zeggen: Het perfide Albion heeft in de oorlog met de Oranje Vrijstaat daar verscheidene concentratiekampen gesticht en ze hebben de mensen laten verhongeren. Maar dat gebeurt in deze tijd nog steeds. Dus er is eigenlijk niets nieuws onder de zon. U kunt zeggen: in het verleden hebben mensen landen veroverd en de bewoners ervan eigenlijk als niet-mensen beschouwd. Zij hebben hen als dieren beschouwd. Tegenwoordig zeggen ze dat niet meer, maar ze doen het even zo goed. Als u mij niet gelooft, moet u maar eens een kijkje gaan nemen in Laos, in Vietnam, ook in Brazilië en Argentinië. Daar zien wij nog precies hetzelfde. De uiterlijke vorm is een beetje anders, maar de mentaliteit is dezelfde.

Waarom zou men dan veronderstellen, dat in het heden een dergelijke progressie niet kan voortbestaan? Waarom zou men veronderstellen, dat de mens van heden zich reeds heeft losgemaakt van al deze beïnvloedingen en daarom geen rekening hoeft te houden met de steeds weerkerende, zich steeds weer herhalende invloeden en gebeurtenissen? Neen, ik geloof dat je dan toch een beetje realistischer moet denken en zeggen: wij kunnen het op zijn minst nagaan. En als je dat nagaat, dan kom je tot een aantal vreemde, soms ontstellende conclusies.

Wij zien dat er een periode is, waarin chemicaliën bijzonder gevaarlijk worden. Dan zie je dat dit ook is voorgekomen zoveel jaar geleden. Dus zoveel jaar in de toekomst moet het weer kunnen plaats vinden. En als u naar iets dergelijks kijkt, dan gaat u uit van deze periode. Als ik even mag opsommen: chemische fabrieken geëxplodeerd. Vuurwerfabrieken en wapenfabrieken gaan de lucht in. Er komen nog een paar explosies meer zo hier en daar.

Tankschepen in brand en nog zo wat. Dat is wel een bewijs dat er iets dergelijks bestaat op het ogenblik. Maar als u zich nu de moeite getroost om ongeveer elf jaar terug te gaan en de dagbladen er eens op na te slaan, dan vindt u daar in de zomer en nazomer een soortgelijke periode, waarin ineens heel veel van dergelijke ongelukken gelijktijdig gebeuren. Is het nu zo verwonderlijk, dat iemand zou zeggen: kijk eens, indien dat 11 jaar geleden is geweest en ik ga nog eens 11 jaar terug (dus 22 jaar terug) en ik vind weer zo iets al werd het toen verdoezeld door de heersende omstandigheden, dan mag ik ook wel aannemen, dat het over 11 jaar weer gevaarlijk wordt.

Dat is eigenlijk alles wat je met de spiraal doet. Maar wat eens gevaarlijk was, zoals buskruit gevaarlijk was toen Berthold Schwartz de eerste vliegtocht ter wereld ondernam, is nu heel gewoon. Sedertdien zijn er steeds weer van die perioden geweest en de chemicaliën zijn gevaarlijker geworden. Het is dan ook logisch, dat de omvang der gebeurtenissen in verhouding groter wordt. Dat betekent ook dat het aantal gebeurtenissen zal toenemen, maar de tendens blijft dezelfde. Nu zegt onze spiraal: vroeger wisten zij niet wat zij moesten doen; nu weten ze dat wel. Dus nu zullen er voorzorgsmaatregelen zijn, waardoor het karakter van de ramp verandert, ofschoon de oorzaak gelijk blijft; het rampzalig gebeuren blijft gelijk naar de gevolgen wijken af.

Als je zo redeneert, kun je heel veel dingen zien, b.v. watersnoodrampen. Wist u, dat watersnoodrampen, dus grote, werkelijk fatale overstromingen eigenlijk voorkomen zo rond de 14 à 15 jaar? Er zijn wel andere rampen, maar die zijn nooit zo groot. Maar zodra wij met rampen te maken krijgen, die in verhouding 1/3 of 1/4 van een volk bedreigen, dan zie je dat regelmatig om de 14 jaar ongeveer gebeuren.

Gaat u kijken naar aardbevingen, dan is het weer hetzelfde liedje. Aardbevingen zijn er de gehele dag en overal. Maar er zijn jaren dat aardbevingen meer dan normaal optreden en dat zij vloedgolven veroorzaken. Er zijn andere jaren dat aardbevingen juist in steden schade veroorzaken, dus op het vasteland. Het is logisch, dat dit zal gebeuren op plaatsen waar dergelijke verschijnselen regelmatig kunnen voorkomen, waar fouten in de aardkorst zijn. Maar er zit een zekere, regelmaat in.

In Japan bestaat een verhaaltje, dat om de 8 jaren de een of andere boze geest wakker wordt en dan gaan alle vossen rond. (Vossen zijn daar een, soort spoken.) Als de vossen hun rondgang hebben gemaakt, dan zijn er lichtjes in de nacht (u zou kunnen denken aan het St. Elmsvuur, dus ook weer geladenheid van de atmosfeer), kort daarop komen dan de aardbevingen en ook de vulkanen gaan werken. Nu is dat natuurlijk dwaasheid, want dat gebeurt niet precies om de 8 jaar, maar het is een benadering, want als wij de feitelijke periodiciteit voor Japan willen uitrekenen, dan blijkt dat aardbevingen en soortgelijke verschijnselen in hevige mate optreden zo ongeveer om de 9 jaar 2 maanden 20 dagen. Daar zit dus werkelijk een tot in dagen bepaalde periodiciteit in.

Ik probeer u alleen maar duidelijk te maken dat die dingen er zijn. Toen de mensen ontdekten, dat in Japan de aardbevingen zoveel gebouwen in puin gooiden, gingen zij daar licht bouwen, daardoor was de schade en het aantal doden in verhouding minder, maar de steden waren brandbaar. Toen kwam men tot de ontdekking dat men de huizen anders kon bouwen. Men kreeg dus minder brandgevaar door o.a. de indeling van bepaalde steden. Wijken werden voorzien van brandwachten enz.. Nu komt de moderne tijd en men bouwt op betonnen plateaus, die in hun geheel de beweging van de aarde kunnen volgen en waardoor de gewapend betonconstructies praktisch vrij van instorting zijn. De aardbeving zal deze over het algemeen niet te veel schaden. De gevolgen zijn anders geworden, maar de aardbevingen zelf blijven.

Dan nog iets aardigs: als u ooit de kans krijgt om eens de jaargegevens van het een of ander seismografisch instituut in te zien, dan zult u kunnen constateren dat er in elk jaar drie perioden zijn, waarin het aantal lichte bevingen aanmerkelijk groter is dan in andere perioden. En dan zult u zien, dat in die tijden, die meestal ongeveer 14 à 15 dagen duren, er twee zijn waarvan het epicentrum van zo'n aardbeweging in zee pleegt te liggen; en er is een periode dat het op het land ligt. Gaat u dat over vele jaren na, wat natuurlijk moeilijker wordt, dan komt u tot de vreemde conclusie dat die periodiciteiten wel niet geheel gelijk zijn, zodat u niet kunt zeggen tot op de dag en de minuut; nu komt het, maar als u een periode neemt van

ongeveer 72 uur en u stelt die als begrenzing, dan vallen alle bevingen verdeeld over heel veel jaren (dus de toegenomen activiteit) precies in die 72 uur. De ene valt aan de grens van liet beginpunt, de andere in de grens daarbuiten. Het sluit allemaal op elkaar aan. Een zich herhalend verschijnsel, een voortdurend weerkerende invloed. Waar ze vandaan komt?

Misschien uit de aarde. Misschien uit de hemelen. Wie zal daarvoor een verklaring vinden? Er zijn n.l. honderd verklaringen voor en geen een ervan is afdoende. Belangrijk is echter, dat het zich herhaalt. Ga ik kijken bij een gewoon mens en ik neem een maanmaand (ruin 28 dagen) als de periode die ik onderzoek, dan ontdek ik dat hij in die periode drie dagen bijzonder goed geluimd en bijzonder actief is, dat hij in die tijd meestal ook nogal vergeetachtig is, althans zijn hersens niet voldoende gebruikt. Gelijktijdig zie ik in die periode ook nog drie dagen, dat die mens bijzonder scherp denkt, maar dat hij er niet toe kan om iets te doen. Dat is dan een hoogtepunctactiviteit en een dieptepunctactiviteit; en omgekeerd: een dieptepunt van meestal mentale activiteit en een. hoogtepunt van mentale activiteit.

Iedereen, die zich de moeite geeft om dit te onderzoeken, zal constateren: zodra ik de redenen buiten beschouwing laat, de verklaring men daarvoor geeft en alleen kijk naar de verschijnselen, dan bestaat die periodiciteit. De vraag is dan alleen maar: waarom zouden wij dan niet aannemen, dat die periodiciteiten een soort wet zijn, althans een geldende regel aan de hand waarvan wij ook de toekomst kunnen bepalen?

Dan is het natuurlijk heel aardig om feiten na te gaan, 1928 - '29 een crisisjaar. 1964 was ook een crisisjaar (ik heb er een paar tussenliggende jaren uit gelaten). Op het ogenblik leven wij in 1971, 1971-1972 is weer een crisisjaar. In 1928 was de Wall Street krach. In 1929 was de inflatie. Nu gaan we verder en was het weer wat anders. Toen was het b.v. het plotseling vastlopen van de sociale voorzieningen. In 1964 hebben wij inderdaad moeilijkheden daarmee gehad. Wat wordt dat in 1971-1972? Waarschijnlijk een kwestie van een niet meer te controleren besteding ondanks alle controle mogelijkheden, maar de crisis blijft bestaan. De wijze, waarop zij zich kan ontwikkelen, kan evolueren, maar het verschijnsel of de tendens op zich is gelijk.

Indien ik nu een tijdspiraal zou maken, waarop ik al deze jaren zou uitzetten, dan zal ik van één punt aan het begin een lijn kunnen trekken tot aan het middelpunt van de denkbeeldige spiraal. En als ik stel: het jaar, waarin ik nu leef is het middelpunt, dan blijkt dat je aan de hand van enkele erkende en dus vastgelegde crisisverschijnselen een aantal data krijgt, die bij nader onderzoek eveneens crisisverschijnselen in een groot gedeelte van de wereld hebben betroffen. Dan zeg je: hoe komt dat? Daar is geen verklaring voor, tenzij we uitgaan van de kosmische regelmaat. Kosmisch is in zekere zin een verdachte term, omdat het zo ongedefinieerd is. Maar laten we gewoon zeggen: Het gehele leven is een soort uurwerk, waarin de sterren draaien, de planeten draaien en ook de mensen draaien. Elke keer komen ze weer terug op dezelfde plaats, in dezelfde omstandigheden, maar ze herkennen de plaats niet en zij reageren anders op de omstandigheden.

Dan zou men op grond van dat verleden ook gezellig in de toekomst kunnen peuten. Er zijn veel mensen, die dit prettig vinden. Dat zijn mensen, die bedekken het verleden met de mantel der liefde en nemen dan de pen van het idealisme om de toekomst te onthullen. Ik wil proberen dat nu te doen. Ik ga u niet alle periodiciteiten noemen, dat heeft weinig zin. Ik stel:

De gevarencyclus op politiek terrein verloopt op het ogenblik met een gemiddelde 6,5 jaarcyclus. Er is een periode geweest, waarin er een koude oorlog was. Er zijn perioden geweest, waarin er een warme oorlog was: een echte oorlog. Als wij uitrekenen wanneer dergelijke perioden actief worden, dan blijkt dat het koude oorlogselement zich zal moeten herhalen in dit jaar, en wel in de 8^e á 9^e maand. Dat daarbij het gevaar voor actief geweld aanwezig blijft, is duidelijk, maar het ziet er niet naar een wereldoorlog uit. Dat houdt in, dat als je nog even verder gaat rekenen, de jaren 1982, 1983, 1984 - ik neem het een beetje ruim - weer erg gevaarlijk zullen worden, omdat de cyclus zich herhaalt.

Nu blijkt er nog iets anders te zijn. Er is een tendens van leidende figuren om plotseling uit te vallen. Het resultaat is altijd een machtsstrijd. In Nederland is dat gemakkelijk genoeg. Als er in Nederland een figuur wegvalt, dan ontstaat er een aantal splinterpartijen en heb je alleen politieke chaos. In het buitenland wil dat heel vaak zeggen; een greep naar de macht. Nu blijkt, dat een dergelijke periode zich regelmatig herhaalt en wel met geringe intensiteit om de

3 jaar, 9 maanden en met volle intensiteit ongeveer om de 22 jaar. 1972 Is één van die jaren. Dan zou dus verwacht moeten worden dat in 1972 belangrijke figuren zullen verdwijnen en dat daardoor verwarringen en machtsstrijd zullen ontstaan. Die kunnen ook tot gewelddadigheden leiden. Maar daar zijn altijd ook interne geweldmaatregelen mee gepaard gegaan.

Wilt u kijken naar de economie? Het crisisjaar is 1972. Dat ziet er op het ogenblik al aardig naar uit! Wat zal het meest waarschijnlijke verschijnsel zijn? Het stilliggen van een aantal activiteiten op economisch vlak, een sterke druk op de sociale ontwikkeling en daardoor de noodzaak tot aanpassing aan die omstandigheden. Dat is onvermijdelijk.

Als je dat zo allemaal eens berekent en het bekijkt, dan ga je je afvragen: hoe is dat dan voor de mens? Wat is nu voor een mens het belangrijke? De doorsnee-mens heeft ook een 7-jaarcyclus. Rekent u maar uit. Je wordt geboren. Je krijgt dan de kans om jezelf te zijn tot ongeveer je 7^e jaar, daarna ga je naar school en beginnen ze iemand anders van je te maken. Dan word je 14 en zou je iemand anders willen zijn dan je bent. Je wordt 21 en je meent dat je de ander bent die je net niet helemaal waar kunt maken. Dan word je 28. Je gaat terugkijken. Je zegt: Nu moet ik werkelijk eens beginnen aan de feiten; dan word je een beetje materialist. Word je 35 dan zeg je: veel perspectief zit er eigenlijk niet meer in; als ik kon zou ik veranderen. Als je 42 bent, zeg je: god, wat is 65 nog een eind weg!

Het klinkt een beetje vreemd. Ik geef echter zo'n voorbeeld om duidelijk te maken dat daar wel degelijk een dergelijke periodiciteit zit ingebouwd. Die kun je wel herkennen. En als ze algemeen geldt, dan zal ze met variaties - want niets is absoluut - vast ook moeten gelden voor de individuen in een gemeenschap. Dat betekent, dat u ook aan een ongeveer 7-jaarcyclus vastzit. En als u daaraan toch vastzit, is het misschien interessant na te gaan: wat doen de jaren?

Het eerste jaar van een cyclus is altijd het jaar, dat je jezelf bent. Dat is altijd actie. De geboorte begint ook met actie. Het eerste dat je doet, is je longen uit je lijf schreeuwen dat je in die rotwereld zit. Op school ook: actie. Je gaat je eigen plaats bepalen in een gemeenschap, die meestal nieuw voor je is. En zo kun je doorgaan.

Het tweede jaar is over het algemeen het jaar, dat je wordt bepaald door de ontwikkelingen van het voorgaande jaar.

In het derde jaar treedt meestal het toeval op. Dan zijn er altijd dingen, die je zelf niet kunt bepalen, maar die ook niet redelijk zijn, die niet voortvloeien uit hetgeen je bent geweest. Invloeden van buitenaf overheersen je.

Het vierde jaar is eigenlijk een periode, waarin afscheid een grote rol pleegt te spelen. Het is de tijd van verliezen. Rekent u het maar eens na voor uzelf. U zult tot uw verbazing zien, dat het ongeveer uitkomt. En dan moet u dus ook het verlies van een geliefde bromfiets, een aardige jongen of een aardig meisje er ook bij rekenen. Het is niet alleen een kwestie van financiële verliezen.

Het vijfde jaar is het jaar van ontdekkingen. Van buitenaf bereiken mij dingen, waaraan ik zelf niets kan doen, waarvan ik zelfs ook nog niet weet wat ik ermee moet doen, maar die indruk op mij maken. Het is eigenlijk een schok verandering van je wezen.

Het zesde jaar ben je meestal heel erg materieel. In de Engelssprekende landen hebben ze het over de "seven-year-itch". In de praktijk blijkt dat ze tot ongeveer om de zes jaar beperkt blijft; dan is ze n.l. op haar hoogtepunt. Het is de neiging om materieel te verwerven, je te verdiepen in alles wat kunt krijgen.

Het zevende jaar geeft vreemd genoeg een verstilling. Het is geen afscheid, maar het is een overgang. Het is als het verkleuren van de bladeren. Alles wat groen was, wordt nu, zoals dat in de herfst gebeurt, ineens goudkleurig, bruin enz. Het is alsof de tinten, de schakering in het leven veranderen. De invloed, die je zelf daarop hebt, is betrekkelijk gering. Maar je maakt plannen.

Dan komt het volgende jaar er, word je weer actief, maar vergeet wat je hebt gezien. En zo gaat dat door.

Als die dingen bestaan voor de mens en voor de wereld, waarom zouden ze dan niet bestaan voor de geest? Alleen is er voor de geest een moeilijkheid: de geest kun je niet vastleggen op een bepaalde tijd. Want wat voor de ene geest een seconde is, betekent voor de andere honderd jaar. Dus plaats en tijd zijn dingen, die je moeilijk kunt bepalen. Maar je kunt zeggen; elke geest ontdekt cyclisch weer zichzelf. Er komt altijd weer een ogenblik, dat het totale "ik" wordt erkend met al zijn aanhang. Van daaruit ga je dan weer verder in gerichtheid, in activiteit. Je komt weer in verbinding met een ontwikkelings sfeer, een taak enz. en van daaruit word je weer meegesleurd naar een erkenning van gezag of lering en het uitdragen van gezag of lering. Dat is een tweeledigheid. Vervolgens kom je weer tot een begrip van taak en zo ga je verder.

Ook voor de geest bestaat dus een dergelijke cyclus. Ik zal die echter niet helemaal uitwerken, omdat die 9 hoofdgraden heeft en elk van die 10 hoofdgraden nog weer in 3 eenvoudige fasen kan worden verdeeld. En dat is dan nog een betrekkelijk willekeurige indeling. De geest is eveneens gebonden aan cyclische verschijnselen.

U heeft waarschijnlijk wel eens gehoord van het Rad des Levens. Een mooie term, erg lamaïstisch - boeddhistisch. Dat rad wordt mooi versierd met allerhande figuurtjes. Het rad wentelt, de wereld wentelt met ons. Maar je zou ook kunnen zeggen: wij wentelen door de wereld. Onze spiraal beschrijft niet alleen een voortdurende gang door allerlei werelden en sferen heen, maar komt gelijktijdig dichter en dichter bij de werkelijke kern van het zijn, totdat de kernwaarde van de fase van zijn op dat moment is ontdekt, als het gehele "ik" en zijn verbindingen met alle mogelijkheden en werelden op dit vlak volledig zijn onthuld. Dan hebben wij ook de spiraal voor de geest. Het is iets, wat je overal kunt aantreffen. Zeg nu niet: alle weerkerende verschijnselen, de zich herhalende invloeden, dat is alleen maar theorie. Er zijn zoveel dingen, die pleiten voor het bestaan ervan, dat al kun je het bestaan van een dergelijke invloed niet zonder meer bewijzen, de aannemelijkheid te groot is om de kans te verwaarlozen er iets uit te leren.

De zich herhalende verschijnselen, de weerkerende invloeden zijn van grote betekenis voor ons leven en bestaan. Maar een vooruit herkennen van de fase, waarin wij nu verkeren of komen te verkeren in een volgende periode, zal ons kunnen helpen om dezelfde cyclus bewuster en daardoor ook beheerster, overlegder misschien ook, door te lopen. En dat is het belangrijke voor elke persoonlijkheid waar en hoe je ook leeft: het vermogen te hebben te herkennen wat de beïnvloedingen, wat je mogelijkheden zijn, want ze zijn op dit moment niet onbeperkt. Morgen zijn ze weer op een andere manier beperkt. Als ik de beperking van heden ken en die van morgen kan veronderstellen, dan kan ik mijn gedrag zo regelen, dat ik het maximum van mijn mogelijkheden waar maak ondanks de beperking van vandaag en gelijktijdig daaruit iets produceer, dat kan bestaan en zich verder kan ontwikkelen onder de beperkingen van morgen.

Je kunt de grenzen niet verbreken, dus moet je maar proberen ze te gebruiken. En dan heeft de spiraal wel degelijk betekenis. Dan is zij niet alleen een symbool, maar wordt ze een soort gebruikstechniek ten aanzien van het leven, van jezelf en je mogelijkheden. En ik geloof, dat ze dan belangrijk is.

De weerkerende gebeurtenissen en verschijnselen zijn op zichzelf misschien niet zo interessant. Maar het feit, dat zij zich herhalen, dat wij periodiciteiten ontdekken, maakt het mogelijk te voorzien wat de invloeden en omstandigheden buiten ons morgen zullen zijn. En dat betekent, dat wij voorbereid kunnen zijn om binnen onze eigen mogelijkheden daarop zo optimaal mogelijk te reageren. Dat geldt voor de mens, voor de geest, voor elk levend wezen. Daarom heb ik u daarmee vanavond geconfronteerd.

DISCUSSIE

- ❖ *Zijn de verschillende typen van periodiciteit alleen subjectief gebonden aan het uitgangspunt van de beschouwer of zijn bepaalde basisritmen gebonden aan het verschijnsel "leven", waaruit hele groepen van cycli getalsmatig afleidbaar worden, zoals b.v. in de leer van de toonladders van de muziek of de trillingsleer?*

Het antwoord is heel eenvoudig: Ze bestaan wel, maar u moet niet vergeten, dat wij in dit geval het leven moeten definiëren en daarvoor een willekeurig beginpunt voor een ontwikkeling moeten stellen. En dit houdt in, dat een dergelijke op zichzelf schijnbaar objectieve berekeningswijze toch altijd nog zoveel subjectieve elementen bevat, dat zij nooit als volledig betrouwbaar kan worden gezien, zodra zij op het individu wordt toegepast. Passen wij haar toe op een totaliteit, dan zijn de verschijnselen sprekend genoeg om ons uitgangspunt te corrigeren aan de hand van de geconstateerde ritmen in het gebeuren.

❖ *Zou het mogelijk zijn om het persoonlijk cycliciteitsprincipe te constateren aan de hand van de gebeurtenissen?*

Die mogelijkheid bestaat zeer wel. Ik wil u daarbij nog een raad geven: gaat u niet uit van de belangrijkheid, die geschiedkundig wordt toegekend aan bepaalde gebeurtenissen, maar van de aard van de gebeurtenissen zelf. Gaat u ook niet uit van de toegekende belangrijkheid van personen, maar van de aard van de personen en hun prestaties. Indien u dit doet, zult u op grond van de geschiedenis een aantal grotere en kleinere ritmen kunnen ontdekken. Deze zullen ertoe bijdragen om uw begrip ook voor de persoonlijke ritmen te vergroten.

❖ *Zal dit met de astrologie te correleren zijn of staat het los daarvan?*

Het is enigszins in correlatie met de astrologie. Maar er is geen sprake van een absoluut gelijk vallen met wat men astrologisch zal berekenen en wat men aan de hand van de periodiciteiten beziet. Er zijn bepaalde verschillen tussen, die je kunt wegpraten, maar die toch blijven bestaan.

❖ *Waarom noemt u astrologie onwetenschappelijk als er empirische bewijzen te overleverbaar zijn? Astrologie behoeft geen verklaringsleer zolang de overige levens- of sociale wetenschappen die ook niet bezitten.*

Om de doodeenvoudige reden, dat er geen vaste verklaringnorm bestaat voor hetgeen er aan de hand van het astrologisch schema (de horoscoop) wordt vastgesteld. Zolang de verklaringmogelijkheid een zodanig wijde scala van mogelijkheden bestrijkt, dat de keuze daaruit een zekere willekeur of sensitiviteit veronderstelt bij de uitlegger, mogen wij mijns inziens niet spreken van wetenschap in de zin, waarin dit begrip op het ogenblik wordt gehanteerd.

❖ *Welke perioden van culturele betekenis vallen waar te nemen en welke ritmen zijn daarbij te onderscheiden?*

Dat is sterk afhankelijk van hetgeen u beschouwt als cultuur. Maar indien wij cultuur beschouwen als levensvorm in de zin van levensritme of levenssamenhang voor gemeenschappen en daar het optreden van bepaalde verschijnselen als religie en kunst bij betrekken, dan kunnen wij zeggen: er is inderdaad een dergelijk ritme te vinden. Dat ritme loopt ongeveer 2100 tot 2200 jaar. Daarna wordt een dergelijke ontwikkeling weer vervangen door een andere ontwikkeling met nieuwe normen, en daar door ook nieuwe vormen van beschaving geschapen.

❖ *Dus dat is niet te correleren met de Dierenriem-cyclus?*

Dat is ongeveer mogelijk maar niet geheel, omdat de kenbare culturele cycli niet volledig samenvallen met de cycli, die wij menen te mogen verbinden aan de tekens van de Dierenriem. Er is in de eerste plaats een verschuiving van ongeveer 70 jaar. Verder zit er een onregelmatigheid in, die 20 tot 80 jaar kan bedragen, waardoor dus de duur van een cultuur langer of korter duurt dan volgens de berekening van een Dierenriemsysteem alleen mogelijk zou zijn.

❖ *Hoe denkt u over de culturele uiting van de beeldende kunst in de Hellenistische periode?*

Als we de Hellenistische periode nemen, dan moeten wij onmiddellijk constateren dat er een sterke samenhang is met andere kunstuitingen, zoals die voor die tijd bestonden, o.a. de beperkter beeldende kunst, zoals de Meden en Perzen die o.m. hadden en hanteerden. Ook werden die meestal op gebruiksvoorwerpen uitgevoerd en niet afzonderlijk. Dan moeten wij verder een samenhang zijn tussen het op zich naturalistisch veel beter weergeven van vormen door de Hellenen en het gestileerd weergeven, maar met dezelfde achtergronden en gedachtegangen, door de Egyptenaren in de tijd dat de twee Kronen (Boven- en Beneden Egypte) zijn samengevoegd. Er is hier dus werkelijk sprake van een periode. In die periode zal de uiting een ontwikkeling doormaken, maar zal het denkbeeld dat er achter ligt gelijk blijven.

Men zal het met mij eens zijn dat het naturalistische model, zoals dat werd uitgevoerd in de Hellenistische periode, eigenlijk toch altijd weer een symbool is voor een totaliteit en als zodanig een gedachtegang achter zich heeft staan. Het is dus niet zonder meer een kunst omwille van de kunst. Het is altijd gelijktijdig het idealiseren van een meer algemeen begrip. En dit vinden wij o.a. in Babylon ook terug. Dat is inderdaad een lange periode.

In de Griekse kunst zien wij dan een omwenteling; n.l. de ommezwaai van de in feite symbolische kunst naar de gepersonifieerde kunst, waar bij de persoonlijkheid van de kunstenaar en wat hij weergeeft belangrijker zijn dan mogelijke associaties en achtergronden. Dat gebeurt pas in de vervaltijd van Griekenland. Men zegt wel eens, dat daarvoor de invloed van Rome ook mede aansprakelijk zou kunnen worden gesteld. Dan krijgen wij een kunst, die als voorloper van de Byzantijnse kunst kan worden beschouwd. Deze grijpt wederom terug naar het stilistische model, zoals Egypte dat deed, maar die door haar uitdrukking de aanleiding wordt tot een kerkelijke kunstvorm, die zich in die tijd weer tot een vrije kunstvorm heeft ontwikkeld. Dat zijn dus twee afzonderlijke ontwikkelingen.

❖ *Rekening houdend met het langzame tijdsverloop in het verleden dat tot gevolg had een ritme van ong. 600 jaar tussen Boeddha Gautama, Christus en Mohammed, vraag ik mij af om welke redenen ongeveer 1300 jaar daarna hier sprake is van de komst van de wereldleraar?*

Heel eenvoudig, omdat de in de tussentijd optredende leraren niet hebben gewerkt op een zodanig filosofisch of religieus vlak, dat hun bijdragen kunnen worden beschouwd als een vernieuwing van denken, maar eerder als een aanpassen van denken en techniek. Er zijn dus niet alleen maar leraren, die openbaringen van filosofische, humanistische of van andere aard brengen. Er zijn wel degelijk leraren en meesters, die op andere terreinen een grote invloed uitoefenen en die als zodanig een grote betekenis hebben. Daar de mensen dezen echter niet als meesters plegen te erkennen, worden zij ook door ons als zodanig meestal niet genoemd.

❖ *Maar zij hebben toch geen leer verkondigd?*

Ik ben dat niet met u eens.

❖ *Daar is toch ook (onverstaanbaar).*

Ook die zijn er geweest. Laten wij een heel eenvoudig voorbeeld nemen: Michelangelo. Hij is niet alleen kunstenaar, hij is gelijktijdig filosoof. En dat kunnen wij in licht gewijzigde vorm in zijn tijd ook zeggen van Cellini. Zo zijn er nog een paar.

❖ *Leonardo da Vinci?*

Zeker. Maar die moeten wij zien als de technische denker in de eerste plaats. Hij is niet zozeer filosoof als wel denker in de zin van natuurkundige en mechanicus. Als u hem als werking wilt vergelijken, dan moet u hem stellen tegenover Archimedes, van wie helaas alleen maar zijn meer gangbare denkbeelden zijn overgeleverd, maar die op zijn manier ook een dromer was t.a.v. ontwikkelingen. Hij wordt nog als filosoof beschouwd, terwijl hij zichzelf als technicus zag.

❖ *En Plato?*

Plato was een redenaar en kan worden beschouwd als de voorloper van de hedendaagse politicus met alle idealisme, dat daar verder bij te pas komt. Daar bent u het waarschijnlijk niet mee eens, maar dan moet u zijn werk maar eens nagaan.

❖ *Is het mogelijk de figuren, die in de leemte vallen (d.i. zonder leraren) te vergelijken met de Boeddha?*

Vergelijkbaar zijn ze niet. Maar er zijn inderdaad wel figuren te noemen; alleen zijn ze qua naam waarschijnlijk onbekend en daarom niet belangrijk voor u.

❖ *Zou u iets kunnen uitweiden over de geestelijke 9-jarige periodiciteit?*

De 9-jarige periodiciteit is een vergelijking. Wij gebruiken die periodiciteit niet omdat ze in jaren kan worden geteld, maar omdat ze in bewustwordingsfasen wordt geteld, die dan gelijk zouden kunnen komen met jaren. En dat is ook weer heel eenvoudig. Je begint als geest altijd eerst met zelfbeschouwing, dan met zelfrealisatie, dan met zelfuitdrukking. Van zelfuitdrukking ga je over tot zelfbeperking, van zelfbeperking ga je over tot openstelling, ontvangen van lering en projectie. Vanuit deze beide, kom je tot ervaring; dus uitbreiding van besef en wereld. Vervolgens kom je weer tot erkenning van nieuwe mogelijkheden. Als je dit in de

verschillende fasen in deelt, dan kun je het getal 9 daarmee bereiken. Ik heb echter in mijn betoog onmiddellijk eraan toegevoegd: Dit zijn natuurlijk in feite willekeurige indelingen.

Dan zijn er de drie fasen, die ik daarbij noemde. Denkt u aan Zomerland. Degene, die ontwaakt in Zomerland, kent als volgende fasen:

- a. ontwaken, dus ontstaan van wereldbesef;
- b. leven in die wereld;
- c. het erkennen van betrekkelijkheden in die wereld. En wanneer die er zijn geweest, heb je het z.g. hoog-Zomerland bereikt en kun je weer verder gaan.

❖ *Dat die spiraal bestaat, heeft waarschijnlijk ook ten doel om tot hoger besef te komen?*

Het is gemakkelijk een bedoeling aan de dingen toe te kennen. Het is zeer moeilijk om waar te maken dat deze menselijk geziene bedoeling ook buiten het menselijk vlak zou kunnen bestaan of blijven voortbestaan. Ik geloof, dat het niet juist is om een dergelijke bedoeling zonder meer te stellen. Bijv: "dit is Gods wil" voor de bewustwording. Om de doodeenvoudige reden dat wij dan de menselijke beschouwings- en beredeneringswijze toekennen aan iets wat boven de mens staat, althans zo totaal anders is dan de mens, dat een vergelijking in feite zeer moeilijk valt en zeker, indien dit gaat om motiveringen en denkprocessen. Daarom vermijd ik dergelijke uitdrukkingen zoveel mogelijk. Indien u zegt: is de spiraal de mens dienstig voor de bewustwording? Dan zeg ik onmiddellijk: ja. Zegt u: zij is gesteld, omdat zij dienstig is voor de bewustwording, dan betwijfel ik dit, omdat het verschijnsel van de spiraal niet alleen voorkomt voor de mens, maar overal en in elk verloop van zaken constateerbaar is. Dan is dus deze herhaling van gelijke feiten en toestanden niet iets wat wij aan de bewustwording alleen kunnen toeschrijven, tenzij wij eerst weer stellen, dat bewustzijn plus noodzaak tot bewustwording voor alles bestaat. En dat weten wij niet zeker.

❖ *Over welk bewustzijn heeft u het? Het goddelijk bewustzijn is toch logisch?*

Wij veronderstellen, dat de grote moeilijkheid is dit: de mens meent logisch te denken. En omdat hij zich niet kan voorstellen hoe buiten die logica een redelijk proces zich kan voltrekken, veronderstelt hij dat God logisch is.

❖ *Hij wordt zelfs de Logos genoemd.*

Dat is inderdaad waar. Maar de vraag is nu; Kan het menselijk proces van denken en uitdrukking - op welke wijze dan ook - worden beschouwd als gelijk, althans volledig parallel aan datgene, wat wij pogen te verstaan onder goddelijk denken? En als wij eerlijk zijn, zeggen wij: Neen, dat kunnen wij niet zeggen, omdat God de uitdrukking is voor een gepersonifieerde vaagheid, die vanuit ons bezien in feite, niet bepaalbaar of definieerbaar is en waaraan wij eigenschappen toekennen in overeenstemming met ons denken en voelen, eventueel bereiken, zonder er zeker van te zijn dat deze stellingen juist zijn en - als wij eigenschappen van het Goddelijke menen te beleven - zonder er ook zeker van te zijn dat wij de totale uiting of eigenschappen hebben erkend en beleefd.

❖ *Maar er is toch ook een wiskundige grondslag. Het denken zelf is de basis en uit het Goddelijke afgeleid.*

Dat is natuurlijk mogelijk, indien wij veronderstellen dat: de stelling volledig juist is; het goddelijk denken een vergelijkbaarheid bezit t.a.v. het menselijk denken; daarbij niet stellend - wat juister zou, zijn - dat het menselijk denken hoogstens een enkele factor uit een totaliteit van goddelijk denken zou kunnen bevatten.

❖ *De dag en de nacht van Brahma is dat een periodiciteit van het heelal?*

Dat is een poging om de schepping en herschepping voor te stellen. De dag is de schepping, het bestaan. De nacht is het terugkeren van het bestaan in het ongeuite. De honderd jaren zijn de totaliteit, waarin het bestaan zoals het nu bekend is tot uiting zal komen. Daarna houdt elke schepping en kracht op, die vergelijkbaar is met het bestaande heelal en daarvoor in de plaats komt de goddelijke wereld, die wij niet kennen.

❖ *De gegevens zijn symbolisch?*

De getallen zijn symbolisch, zoals in feite alle getallen, die in een mythos worden gebruikt (dat zijn eigenlijk alle vormen van geloof en filosofie), symbolisch worden gebruikt en zoals zelfs de wiskunde en de meetkunde moeten worden beschouwd als mythos, daar zij zich niet be-

zighouden met de totale feiten, maar slechts met een benadering, op grond waarvan delen van de feiten kunnen worden voorspeld, voorzien of berekend.

❖ *Moeten wij aannemen, dat in de vorige dag van Brahma ook de spiraal een werking heeft gehad?*

Dat moeten wij niet aannemen. Maar aannemende dat de schepping de weergave is van de Schepper (Brahma is niet identiek met Brahman. Brahman is de kracht, Brahma is de Schepper), kunnen wij veronderstellen dat een andere, maar vergelijkbare wetmatigheid in een vorige dag van Brahma is opgetreden.

❖ *Is de kracht van Brahma constant gelijk of is dat niet waar te nemen, omdat daar ook cycli zijn?*

Het feit, dat wij dag en nacht kennen (of zoals men ook wel zegt "de uitademing en de inademing van het Oneindige"), is er een periodiciteit. Die periodiciteit wordt dan symbolisch begrensd in een aantal jaren. Het blijkt echter, dat dit niet juist is. Er zal wel een ritme zijn, maar wij kennen dat ritme niet. Waarom zouden wij dan een ritme veronderstellen op het ogenblik, dat wij nog geen bewijzen hebben, waarmee wij althans de waarschijnlijkheid van een dergelijk ritme kunnen aantonen?

❖ *Is het niet mogelijk om het ontstaan van de zon in aardse jaren te becijferen?*

Dat is misschien mogelijk, maar daarmee kom je niet verder, en wel om de doodeenvoudige reden dat deze zon wel behoort onder de eerste producten in de nevelvlek. Dat is bij de explosie ver naar buiten gekomen en heeft zich het snelst gekristalliseerd. Aan de andere kant zou je kunnen zeggen: stel de leeftijd van de zon nu op ongeveer 8 à 9 miljard jaren, dan kom je aardig in de buurt van haar zelfstandig bestaan. Maar dan vraag je je nog altijd af: Wat was er voor die tijd? Hoe bestond zij toen? Zij bestond als zon zoals wij haar tegenwoordig kennen waarschijnlijk 8,5 miljard jaren geleden. Voor die tijd heeft zij waarschijnlijk een andere vorm gehad, een andere energie. Het is dus niet zeker, dat het heelal dezelfde leeftijd heeft. Het is zelfs waarschijnlijk, dat - als wij het Melkwegstelsel beschouwen als het Al en daarvan de leeftijd berekenen - wij komen tot een veelvoud van duur t.a.v. het leven van de zon tot op heden berekend.

❖ *Dus die ontploffing heeft eigenlijk alleen betrekking op het Melkwegstelsel?*

Het is zo, dat het totaal van het zijn volgens bepaalde stelling is ontstaan, doordat er in een ruimte van potentie (niet-geuite energie) één element energie loskwam. Dit ene element, dat men soms ook nog "het Woord" noemt, brengt in het geheel een verandering van potentialen, waardoor beweging ontstaat. Door beweging ontstaat hitte, door hitte ontstaat straling, door straling ontstaat binding van kleinste delen en de vorming van allerlei vortexen van verschillende grootte, waardoor materie wordt geschapen. De materie wordt gestuwd en geprojecteerd totdat zij in massa tot explosie komt. Welke massa's - als zij een kritiek stadium bereiken - wederom tot explosie komen, tot het ogenblik dat zij een betrekkelijk stabiel leven gaan leiden en van daaruit ontstaan dan eigenlijk pas de sterren en de planeten.

Conclusie

Ik heb u geconfronteerd met een werkelijkheid zo goed als ik deze ken en besef. Ik weet, dat mijn weergave onvolledig is geweest. Ik heb misschien teveel details vermeld en ik heb misschien hoofdzaken onvoldoende uitgedrukt. Toch meen ik, dat dit op zichzelf niet zo belangrijk is, want een besef van een cyclisch bestaan, van een Spiraal van Bewustzijn, van gebeuren, moet de mens toch eerst voor zichzelf verwerven, voordat hij er volledig gebruik van kan maken. Wat ik u heb voorgelegd is een mogelijkheid. Het is een gedachte, een beleving, zoals zij in mij bestaat en - ik mag erbij zeggen - een aantal constatering, die hebben geleid tot een these, die velen in de geest met mij delen; ook velen, die hoger staan dan ik. Maar het is niet een onveranderlijke waarheid. Het is eenvoudig een betrekkelijke waarheid, die als methodiek kan worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van het eigen "ik". Een instrument om je leven beter te beleven, beter te beheersen, je erkennen juister te waarderen. Ik geloof, dat u daaraan dan ook de meeste aandacht moet schenken. Niet aan de vraag: hoe hangt dat alles met de kosmos samen? Maar aan de vraag: hoe is dit voor mij belangrijk?

Ik kan begrijpen, dat u interesse heeft voor de werkelijke levensduur van het Melkwegstelsel of van een ster als de zon. Maar aan de andere kant vraag ik mij af: waarom het belangrijk is.

De belangrijkheid daarvan is te herleiden tot een zekere zelfbevrediging: ik weet het. Maar een praktisch nut heeft het niet. Ik geloof, dat je als mens in je bewustwordingsgang, in je wijze van leven, in de eerste plaats toch wel moet zoeken naar de praktische beleving, de praktische mogelijkheid, vooral ook naar het praktisch begrip voor de werkelijkheid die u beleeft. Dat die werkelijkheid niet helemaal vaststaat, dat ze niet zo reëel is als je meent, dat er vele factoren in zitten die niet reëel zijn en die je eigenlijk zelf hebt gecreëerd, doet daarbij niet ter zake. Je moet leven, zoals je bent. Je moet leven met dat wat je bent. Je moet daaruit iets opbouwen, waardoor je in je leven (en dat klinkt misschien gek, maar het is heel erg belangrijk!) een zeker respect voor jezelf kunt hebben, waardoor je begrip kunt hebben voor de wereld rond je en je jezelf niet verheft boven of je minder schat dan de rest van de wereld. En met erkenning van je mogelijkheden vandaag en eventueel morgen bouw je voor jezelf een bestaan, waardoor je je nimmer zult verwijten, dat je in je streven tekort bent geschoten. In feite zul je altijd wat tekort schieten volgens menselijk besef" maar dat is niet belangrijk zolang je streven juist is. Want wiens streven voor het "ik" juist is, zal altijd - als het einde komt van een stoffelijk bestaan - op grond daarvan een geestelijke waarheid kunnen accepteren, die mijns inziens naast vele illusies toch meer reële factoren bevat en van daaruit verder kunnen groeien.

Het is niet belangrijk, dat je het heden fixeert. Het is belangrijk, dat je jezelf zo plooibaar en soepel maakt, dat je kunt passen in elke toekomst, in elke wereld en in elke situatie opnieuw je verbondenheid met het geheel en niet slechts met een deel van een geheel tot uitdrukking weet te brengen op een wijze, waarin je jezelf als waardig en werkelijk erkent.

Ik geloof, dat een besef van deze cyclische verschijnselen (een besef dat een dergelijke spiraal bestaat, dat zij ook u beïnvloedt en ook de historie rond u) ertoe kan bijdragen, dat, u de onvermijdelijkheid van sommige ontwikkelingen beseft en daarna uzelf weet te prepareren om de vele veranderingen die zullen optreden op de juiste wijze te beleven en tegemoet te treden.

Vrienden, het is misschien niet erg geestelijk als je zegt: de praktijk gaat voor. Maar ik geef geen cent voor iemand, die bidt dat God de hongerenden voedsel zal geven, terwijl hij zelf nog brood heeft om weg te geven. Ik geloof niet in de mens, die spreekt over de noodzaak om vanuit de totaliteit iets te doen, terwijl hij zelf achterwege laat te doen wat hij kan doen.

Ik meen, dat een bewustwording - hoe algemeen en volgens welk systeem dan ook bereikt - nimmer volledig kan zijn, indien zij niet mede gebaseerd is op eigen praxis van leven. Daarom besluit ik deze bijeenkomst doodeenvoudig met die ene raad. Vraag u niet teveel af wat de beginselen of de consequenties en conclusies zullen zijn van datgene, wat nu uw waarheid is, maar probeer wel het wezen van uw waarheid zo te doorgronden, dat u vanuit die waarheid verder kunt komen. Het verdergaan, het bereiken, lijkt mij belangrijker dan alle bijkomstigheden.